

Diarienummer:
IMY-2024-7694

Datum:
2024-06-07

Skrivelse till AI-kommissionen

Bakgrund

Den 10 maj 2024 hade Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) ett möte med AI-kommissionen. I den här skrivelsen lyfter IMY fram de viktigaste inspelen vi har till AI-kommissionens arbete.

IMY är Sveriges dataskyddsmyndighet. Vi arbetar med frågor om dataskydd, bland annat genom att vägleda och bedriva tillsyn enligt dataskyddsförordningen (GDPR).

Syftet med dataskyddsförordningen är att skydda den grundläggande rätten till skydd av personuppgifter. Personuppgifter är all information som kan kopplas till levande fysiska personer, till exempel namn, IP-adresser, fotografier, politisk åskådning eller uppgifter om hälsa. Dataskyddsförordningen syftar också till att harmonisera regelverket inom EU så att det fria flödet av personuppgifter inte hindras av skillnader i medlemsstaternas lagstiftning.

Integritet och AI

AI skapar stor nytta när den används på rätt sätt. Genom att följa regleringen i dataskyddsförordningen kan många av de risker med AI som lyfts om den personliga integriteten och andra grundläggande fri- och rättigheter omhändertas.

AI som teknik väcker flera integritets- och dataskyddsfrågor. Vi är övertygade om att det går att förena utveckling och användning av AI med skyddet för den personliga integriteten, framförallt genom att integritetsfrågorna identifieras och tas om hand tidigt i processen när man utvecklar eller inför AI-lösningar.

- Utveckling och träning av AI kräver i regel stora mängder data. Stora datamängder ger möjlighet att kartlägga och dra slutsatser om enskildas privatliv, för de som har den avsikten. Det är därför viktigt att dataskyddsförordningen följs både vid utveckling och träning av AI.
- En särskild risk med AI är att den kan få "fördomar" (eng. *bias*) utifrån hur den tränas. Det kan till exempel vara fråga om algoritmer som tränats på data från en mansdominerad arbetsplats och som identifierar manliga sökande som mest lämpliga eftersom flest män har anställts tidigare. Detta kan leda till att felaktiga och till och med diskriminerande beslut fattas i strid med dataskyddsregleringen.
- En grundläggande del i rätten till skydd för personuppgifter är att få information om hur ens personuppgifter behandlas. Det är först då som man kan se till att få sina rättigheter tillgodosedda, till exempel rätten till radering

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

och rättelse. AI-teknikens blackbox-problematik gör det mycket svårt att överblicka hur personuppgifter behandlas.

Dataskyddsförordningen och AI-förordningen

Dataskyddsförordningen är tillämplig på all behandling av personuppgifter. Utveckling, träning och användning av AI innebär i de allra flesta fall att personuppgifter behandlas. Dataskyddsförordningen är alltså typiskt sett tillämplig på utveckling och användning av AI.

När utvecklare och innovatörer tillämpar dataskyddsförordningen och dess principer om inbyggt dataskydd skapar vi grunden för en hållbar AI-baserad digitalisering. På det sättet kan AI-driven innovation kombineras med tillräckligt integritetsskydd. Vid innovation behöver flera olika värden balanseras, till exempel säkerhet, effektivitet och enskildas rättigheter. Om utvecklingen ska vara hållbar är det centralt att balanspunkten inte flyttas så långt åt något håll att det i praktiken blir omöjligt för kommande generationer att ha ett privatliv. Detta bygger förtroende för den nya tekniken, vilket vi tror kommer vara avgörande för en effektiv svensk AI-strategi.

Den nyligen antagna AI-förordningen innebär inte någon förändring av dataskyddsförordningen. Man kan säga att dataskyddsförordningen gäller som en bottenplatta för AI-förordningen. Det innebär att de båda regelverken ska tillämpas parallellt – det räcker alltså inte att endast följa AI-förordningen. Den komplexa regulatoriska situationen kan skapa en osäkerhet kring vad som är tillåtet på ett sätt som hämmar innovation och investeringar. Vår möjlighet att ge samlad vägledning om både dataskydd och AI är den viktigaste anledningen till att IMY bedömer att vi bör få uppdraget som ansvarig myndighet enligt AI-förordningen. Att ytterligare fragmentisera myndighetsstrukturen som utvecklare och användare av AI behöver möta vore olyckligt.

För att lyckas med en svensk AI-strategi kommer det vara avgörande att undanröja den regulatoriska osäkerheten. Detta kräver ett omfattande vägledningsarbete. Det kommer också att krävas ett utvecklat och mer lättroligt lagstiftningsarbete, till exempel för att personuppgifter som samlats in för andra ändamål ska kunna användas vid träning av AI. Detta är två av IMY:s rekommendationer till AI-kommissionen. Den tredje rekommendationen är att skapa en mer sammanhållen och uthållig styrning och samverkan i AI-frågorna. I nästa avsnitt utvecklar vi dessa rekommendationer.

IMY:s rekommendationer till AI-kommissionen

Minska den regulatoriska osäkerheten genom att satsa på vägledning

- Regulatorisk osäkerhet uppkommer när man inte kan bedöma om en ny idé eller ett nytt innovationsinitiativ kommer fungera inom ramen för de lagar och regler som finns. Det är uppenbart att regulatorisk osäkerhet har en hämmande effekt på innovation och investeringar och därmed även på konkurrenskraften. Det är särskilt utmanande när det kommer till ny teknik, eftersom det då ofta saknas praxis att luta sig emot.
- För att minska den regulatoriska osäkerheten behöver det göras en omfattande satsning på vägledning. Satsningen bör omfatta alla myndigheter med ansvar för lagstiftning som påverkar AI, inte minst dataskyddsförordningen och AI-förordningen.
- Vägledningen behöver tas fram i dialog med berörda aktörer och branscher för att säkerställa att den möter de behov som utvecklare och användare av AI har. Och för att säkerställa att utvecklingen, träningen och användningen av AI blir hållbar.
- Vägledningen behöver vara myndighetsövergripande och omfatta flera rättsområden så att vägledningen samordnas och så att utvecklare och användare av AI inte behöver söka vägledning från flera olika källor.
- En form av vägledning som är effektiv för att minska regulatorisk osäkerhet är så kallade regulatoriska sandlådor. IMY har som första myndighet i Sverige använt sig av det sättet att ge vägledning. Mer konkret handlar det om att innovationsprojekt, under en begränsad tid, får möjlighet att testa sina idéer i dialog med tillsynsmyndigheten. Vägledningen utmynnar sedan i en publik rapport, för att alla ska kunna ta del av vägledningen. Frågorna som tas upp är sådana som är viktiga för många. Det bör noteras att AI-förordningen ställer krav på det ska finnas tillgång till en regulatorisk sandlåda för AI i varje medlemsstat. Att IMY har inrättat en egen regulatorisk sandlåda för dataskydd har gett myndigheten värdefulla insikter om hur en regulatorisk sandlådan för AI enligt AI-förordningen skulle kunna bedrivas.

Prioritera ett snabbriktigt lagstiftningsarbete på AI-området

- För att träna AI krävs i regel stora mängder data. De personuppgifter man vill använda för träning av AI är sällan insamlade med den avsikten. Det krävs då ofta ett särskilt lagstöd för att uppgifterna ska få användas som träningsdata, vilket många gånger saknas idag. Detta kommer att kräva ett omfattande och kontinuerligt lagstiftningsarbete.
- Prioritera att snabbt inventera behovet av lagändringar. Det handlar i första hand om att se till att lagar och förordningar om myndigheternas personuppgiftsbehandling, så kallade registerförfattningar, inte ställer upp omotiverade hinder för utveckling, träning och användning av AI. Det handlar också om att se till att offentlighet- och sekretessregleringen ger tillräckligt utrymme för att myndigheter delar data på ett hållbart sätt.

- Bygg om regleringen av myndigheternas personuppgiftsbehandling så att de regler som inte behöver vara i lag i stället läggs i en förordning. Detta skapar en mer lätttrörlig reglering som kan anpassas efter de behov som uppkommer, eftersom en förordning kan ändras inom betydligt kortare tidsramar än en lag.
- Utöka kompetensen och kapaciteten i Regeringskansliet för att snabbt och löpande kunna ta om hand de regleringsbehov som uppkommer. Det som behövs är att det finns en stående funktion för reglering om AI, där det samlas kunskap om AI, om lagstiftningsarbete och om dataskydd och annan reglering som styr digitaliseringen. Detta är idag en bristkompetens. Om det sker en medveten förstärkning av den kapaciteten i Regeringskansliet kan regelutvecklingen bli mer lätttrörlig.

Det behövs en mer sammanhållen och uthållig styrning och samverkan i AI-frågorna

- Det behöver tas ett samlat och departementsövergripande grepp om AI- och digitaliseringsfrågorna i Regeringskansliet så att styrningen av AI-frågorna inte sker i stuprör.
- Det krävs en tydlig styrning och finansiering som premierar mer samverkan mellan myndigheter och mellan myndigheter och aktörer utanför den offentliga sektorn.
- Finansieringen av myndigheternas innovations- och vägledningssuppdrag behöver vara uthållig så att kompetens på myndigheterna kan byggas upp och upprätthållas.
- Det behöver tas ett samlat grepp om myndighetslandskapet på digitaliseringsområdet för att undvika fragmentisering. Vi behöver undvika att innovationsaktörer måste vända sig, och förhålla sig, till många olika myndigheter. Den fråga som är mest brådskande är att se till att myndighetslandskapet under AI-förordningen snabbt klargörs.